

ชื่อเรื่อง	การพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย จังหวัดกระบี่
ชื่อผู้วิจัย	นายคานิ่ง รุ่งเรือง
ชื่อโรงเรียน	โรงเรียนบ้านไสไทย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลไสไทย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากระบวนนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย จังหวัดกระบี่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทยที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย 4.0 ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 2) พัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทยให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย 4.0 ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย และโรงเรียนเครือข่ายให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย 4.0 ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือ จำนวน 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามการจัดระบบนิเวศ แบบสังเกตการณ์ระดับพื้นที่ และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครู บุคลากร และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา จำนวน 13 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 21 คน ตัวแทนชุมชน จำนวน 6 คน ตัวแทนหน่วยงานต้นสังกัด จำนวน 3 คน และตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเครือข่าย จำนวน 2 คน ได้ผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้โรงเรียนบ้านไสไทย พบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย เกือบทุกด้านสภาพปัจจุบันที่กำลังดำเนินการและสภาพที่พึงประสงค์มีคะแนนอยู่ในระดับมาก โดยด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยียุคใหม่ เป็นด้านเดียวที่สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ได้รับคะแนนมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการมีอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ การส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ และบริเวณโรงเรียนมีต้นไม้ร่มรื่น รongลงมา คือ ด้านการเปลี่ยนกรอบความคิดของชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด ที่เอื้อให้เกิดการพัฒนา

รูปแบบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายในโรงเรียน และด้านความพร้อมขององค์กรและบุคลากร สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอจากทุกภาคส่วน ทั้ง 3 ด้าน ถือเป็นจุดแข็งของสถานศึกษาที่มีพลังในการเป็นต้นแบบสำหรับการขยายผลไปสู่โรงเรียนเครือข่ายๆ ที่มีบริบทใกล้เคียง

2. การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย พบว่า โรงเรียนบ้านไสไทย ควรดำเนินการใน 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเสริมจุดแข็ง ระยะปรับจุดอ่อน และระยะขยายผลสู่โรงเรียน เครือข่าย โดยทั้ง 3 ระยะ สามารถดำเนินการไปพร้อมกัน ทั้งนี้ ในช่วงแรกเริ่มอาจใช้กลไกความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และคณะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และควรพัฒนาการบริหารสถานศึกษา 4 ฝ่ายของโรงเรียนบ้านไสไทยให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย และโรงเรียนเครือข่าย ได้แก่

3.1 การพัฒนาการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านไสไทย โดยองค์ประกอบ สำคัญที่จะต้องดำเนินการให้เชื่อมโยงกัน คือ 1) ความพร้อมของคนหรือสมาชิก 2) สภาพแวดล้อม การเรียนรู้ (ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต) และ 3) กระบวนการและแนวทางทำงานร่วมกันของคนหรือสมาชิก ภายใต้ระบบนิเวศการเรียนรู้ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังนั้น ในอนาคตโรงเรียนบ้านไสไทย สามารถใช้โรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นต้นแบบของการพัฒนาได้

3.2 การพัฒนาการบริหารสถานศึกษา 4 ฝ่าย ให้สามารถทำงานเชื่อมโยงกัน ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ ควรเริ่มต้นจากการทบทวนแนวคิด การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาใหม่ และดำเนินการปรับประยุกต์ให้สอดคล้อง กับบริบทโรงเรียนบ้านไสไทย

3.3 การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ของโรงเรียนเครือข่ายๆ เป็นการนำแนวคิด และจุดแข็งของโรงเรียนบ้านไสไทยไปปรับใช้ในการจัดระบบนิเวศการเรียนรู้ ของโรงเรียนตน ได้แก่ 1) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยียุคใหม่ให้มีอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้เกิด บรรยากาศน่าเรียนรู้ มีต้นไม้ร่มรื่น และกำหนดให้การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้เป็นนโยบายสำคัญ ของสถานศึกษา 2) การส่งเสริมให้ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และคณะผู้บริหารสถานศึกษาให้สนับสนุน

หรือเอื้ออำนวยให้เกิดรูปแบบและแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้นในสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และคณะผู้บริหารมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทำงาน เป็นผู้แสดงบทบาทหลัก

3) การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้สอน สถานศึกษา และภาคส่วนต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ